

Luk

Chapter 19

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

1 Καὶ εἰσελθὼν, διήρχετο τὴν Ἰεριχώ.
Lan sasampunipun-mlebet, Panjenenganipun-tindak ing- Yérikho.
[G2532](#) [G1525](#) [G1330](#) [G3588](#) [G2410](#)

Gusti Yesus banjur lumebet ing kutha Yerikho lan tindak nratas ing kutha kono.

2 Καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς
Lan lah, tiyang-jaler ingkang-asmanipun dipun-sebat Zakheus, lan piyambakipun
[G2532](#) [G3708](#) [G0435](#) [G3686](#) [G2564](#) [G2195](#) [G2532](#) [G0846](#)
ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ αὐτὸς πλούσιος.
punika pangageng-juru-bea, lan piyambakipun sugih.
[G1510](#) [G0754](#) [G2532](#) [G0846](#) [G4145](#)

Ing kono ana wong aran Zakheus, juru-mupu-beya kang sugih.

3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς
Lan piyambakipun-madosi supados-saged-mirsani - Gusti-Yésus, sinten
[G2532](#) [G2212](#) [G3708](#) [G3588](#) [G2424](#) [G5101](#)
ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ
Panjenenganipun, lan mboten saged amargi-saking - tiyang-kathah, amargi ing-
[G1510](#) [G2532](#) [G3756](#) [G1410](#) [G0575](#) [G3588](#) [G3793](#) [G3754](#) [G3588](#)
ἡλικία μικρὸς ἦν.
dedegipun alit piyambakipun.
[G2244](#) [G3398](#) [G1510](#)

Iku ngudi bisane ndeleng Gusti Yesus iku kaya apa, nanging ora bisa marga saka cendheke dedege, kaling-kalingan wong akeh.

4 καὶ προδραμῶν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη
Lan sasampunipun-mlayu-rumiyin dhateng-ing - ngajeng piyambakipun-minggah
[G2532](#) [G4390](#) [G1519](#) [G3588](#) [G1715](#) [G0305](#)
ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι
ing wit-ara, supados piyambakipun-saged-mirsani Panjenenganipun, amargi
[G1909](#) [G4809](#) [G2443](#) [G3708](#) [G0846](#) [G3754](#)
ἐκεῖνης ἤμελλεν διέρχεσθαι.
margi-punika Panjenenganipun-badhé langkung.
[G1565](#) [G3195](#) [G1330](#)

Mulane banjur lumayu ndhisiki wong akeh, nuli menek ing wit anjir supaya bisa ndeleng Gusti Yesus, kang bakal langkung ing kono.

5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον,
lan nalika Panjenenganipun-rawuh ing - panggenan-punika,
[G2532](#) [G5613](#) [G2064](#) [G1909](#) [G3588](#) [G5117](#)

ἀναβλέψας, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε,
sasampunipun-mirsani-nginggil, - Gusti-Yésus ngandika dhateng piyambakipun, Zakheus,
[G0308](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#) [G2195](#)

σπεύσας κατάβηθι; σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ
énggal-énggala mandhapa; dinten-punika amargi ing - griya panjenengan kedah
[G4692](#) [G2597](#) [G4594](#) [G1063](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3624](#) [G4771](#) [G1163](#)

με εἶναι.
Kawula nyipeng.
[G1473](#) [G3306](#)

Nalika Gusti Yesus rawuh ing panggonan kono, banjur tumenga lan ngandika: “Zakheus, enggal mudhuna, amarga dina iki Aku prelu leren ana ing omahmu.”

6 καὶ σπεύσας, κατέβη καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν,
lan kanthi-énggal, piyambakipun-mandhap lan nampani Panjenenganipun,
[G2532](#) [G4692](#) [G2597](#) [G2532](#) [G5264](#) [G0846](#)

χαίρων.
kanthi-bingah.
[G5463](#)

Zakheus enggal-enggal mudhun lan nampani Gusti Yesus kalawan bungah.

7 καὶ ἰδόντες, πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες, ὅτι
lan sasampunipun-mirsani, sedaya-tiyang sami-grenengan, sami-ngandika, bilih
[G2532](#) [G3708](#) [G3956](#) [G1234](#) [G3004](#) [G3754](#)

Παρὰ ἀμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.
Wonten-ing-dalemipun tiyang-dosa tiyang-jaler Panjenenganipun-mlebet supados-nyipeng.
[G3844](#) [G0268](#) [G0435](#) [G1525](#) [G2647](#)

Nanging kabeh wong kang weruh padha pating kadumel, pangucap: “Kok karsa lereb ana ing omahe wong dosa.”

8 σταθεὶς δεῖ, Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν Κύριον, Ἴδοῦ, τὰ
Sasampunipun-jumeneng déné, Zakheus matur dhateng - Gusti, Lah, -
[G2476](#) [G1161](#) [G2195](#) [G3004](#) [G4314](#) [G3588](#) [G2962](#) [G3708](#) [G3588](#)

ἡμισία μου τῶν ὑπαρχόντων, Κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι,
sapalihing kawula saking-bandha-kawula, Gusti, dhateng-tiyang-mlarat kawula-sukakaken,
[G2255](#) [G1473](#) [G3588](#) [G5225](#) [G2962](#) [G3588](#) [G4434](#) [G1325](#)

καὶ εἶ τινός τι ἐσυκοφάντησα,
lan menawi sinten-kémawon punapa-kémawon kawula-pundhut-kanthi-peksan,
[G2532](#) [G1487](#) [G5100](#) [G5100](#) [G4811](#)

ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.
kawula-wangsulaken kaping-sekawan.
[G0591](#) [G5073](#)

Nanging Zakheus banjur ngadeg lan munjuk marang Gusti: “Gusti, sabarang gadhahan kawula, sapalih badhe kawula sukakaken dhateng tiyang miskin sarta manawi wonten tiyang ingkang sakinten kawula pendhети punapa-punapanipun kanthi patrap ingkang boten sae, badhe kawula wangsulaken tikel sakawan.”

- 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Σήμερον
 Gusti-Yésus-ngandika déné dhateng piyambakipun - - bilih Dinten-punika
[G3004](#) [G1161](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3754](#) [G4594](#)
- σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς
 karahayon dhateng-griya punika sampun-dumados, amargi ugi piyambakipun putra
[G4991](#) [G3588](#) [G3624](#) [G3778](#) [G1096](#) [G2530](#) [G2532](#) [G0846](#) [G5207](#)
- Ἀβραάμ ἐστιν:
 Abraham punika:
[G0011](#) [G1510](#)

Pangandikane Gusti Yesus: "Ing dina iki omah iki katekan karahayon, amarga wong iki iya tedhake Rama Abraham.

- 10 ἦλθεν γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι, καὶ
 rawuh amargi - Putranipun - Manungsa supados-madosi, lan
[G2064](#) [G1063](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#) [G2212](#) [G2532](#)
- σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
 supados-milujengaken - ingkang-ical.
[G4982](#) [G3588](#) [G0622](#)

Sabab Putraning Manungsa iku rawuhe prelu nggoleki lan mitulungi rahayu marang wong kang katriwal."

- 11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεῖς,
 Nalika-sami-mirengaken déné tiyang-tiyang bab-punika, Panjenenganipun-nglajengaken,
[G0191](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3778](#) [G4369](#)
- εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλήμ αὐτὸν, καὶ
 ngandika pasemon, amargi - celak Panjenenganipun Yérusalèm - lan
[G3004](#) [G3850](#) [G1223](#) [G3588](#) [G1451](#) [G1510](#) [G2419](#) [G0846](#) [G2532](#)
- δοκεῖν αὐτοῦς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἢ βασιλεία τοῦ
 tiyang-tiyang-ngira tiyang-tiyang bilih sanalika badhé - Kraton -
[G1380](#) [G0846](#) [G3754](#) [G3916](#) [G3195](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#)
- Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
 Gusti-Allah badhé-katingal.
[G2316](#) [G0398](#)

Gusti Yesus banjur paring pasemon marang wong kang padha ngrungokake pangandikane, sabab tindake wis cedhak kutha Yerusalem sarta panyanane wong-wong mau yen Kratoning Allah bakal enggal kababar.

- 12 εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενῆς ἐπορεύθη εἰς
 Panjenenganipun-ngandika mila, Tiyang satunggal luhur késah dhateng
[G3004](#) [G3767](#) [G0444](#) [G5100](#) [G2104](#) [G4198](#) [G1519](#)
- χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ
 nagari ingkang-tebih, supados-nampeni kangge-piyambakipun kraton lan
[G5561](#) [G3117](#) [G2983](#) [G1438](#) [G0932](#) [G2532](#)
- ὑποστρέψαι.
 supados-wangsul.
[G5290](#)

Panjenengane banjur ngandika: "Ana sawijining priyagung tindak menyang ing tanah adoh bakal kajumenengake ratu ana ing kana, nuli kondur.

- 13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν
 Sasampunipun-nimbali déné sedasa abdi kagunganipun, piyambakipun-nyukakaken
[G2564](#) [G1161](#) [G1176](#) [G1401](#) [G1438](#) [G1325](#)
- αὐτοῖς δέκα μᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοῦς,
 dhateng-tiyang-tiyang sedasa mina, lan ngandika dhateng tiyang-tiyang,
[G0846](#) [G1176](#) [G3414](#) [G2532](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#)
- Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι.
 Padagangaken ing nalika Kula-wangsul.
[G4231](#) [G1722](#) [G3739](#) [G2064](#)

Banjur nimbali abdiné sapuluh, padha kapasrahan dhuwit sapuluh mina, pangandikane: Dhuwit iki anggonen dagang nganti tumeka sakondurku.

- 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ
 - Nanging warga-negaranipun piyambakipun sami-sengit piyambakipun, lan
[G3588](#) [G1161](#) [G4177](#) [G0846](#) [G3404](#) [G0846](#) [G2532](#)
- ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες,
 ngutus utusan wonten-ing-sawingkingipun piyambakipun, sami-matur,
[G0649](#) [G4242](#) [G3694](#) [G0846](#) [G3004](#)
- Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ'
 Kula-sedaya-mboten ngersakaken tiyang-punika supados-jumeneng-raja wonten-ing
[G3756](#) [G2309](#) [G3778](#) [G0936](#) [G1909](#)
- ἡμᾶς.
 kula-sedaya.
[G1473](#)

Nanging panjenengane iku disengiti ing wong-wong ing nagarane, mulane tumuli padha nusuli kongkonan, padha dikon munjuk: Kawula sami boten trimah, manawi tiyang punika jumeneng ratu, ngereh kawula sadaya.

- 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔπανελεῖν αὐτόν, λαβόντα τὴν
 Lan kelakon ing - wangsulipun piyambakipun, sasampunipun-nampeni -
[G2532](#) [G1096](#) [G1722](#) [G3588](#) [G1880](#) [G0846](#) [G2983](#) [G3588](#)
- βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς
 kraton, lan piyambakipun-dhawuh supados-dipun-timbali dhateng-piyambakipun -
[G0932](#) [G2532](#) [G3004](#) [G5455](#) [G0846](#) [G3588](#)
- δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα
 abdi-abdi punika ingkang sampun-dipun-sukakaken - arta, supados
[G1401](#) [G3778](#) [G3739](#) [G1325](#) [G3588](#) [G0694](#) [G2443](#)
- γνοῖ πῆτις τί διεπραγματεύσαντο.
 piyambakipun-mangertos - punapa tiyang-tiyang-sampun-padagangaken.
[G1097](#) [G5101](#) [G5101](#) [G1281](#)

Kacarita nalika panjenengane kondur, sawise kajumenengake dadi ratu, banjur dhawuh nimbali para abdiné, kang padha dipasrahi dhuwit, awit kapengin nguningani bebathene siji-sijine anggone laku dagang.

- 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἢ μᾶ σου,
 Lajeng-rawuh déné - ingkang-sepisan, matur, Gusti, - mina panjenengan,
[G3854](#) [G1161](#) [G3588](#) [G4413](#) [G3004](#) [G2962](#) [G3588](#) [G3414](#) [G4771](#)
- δέκα προσηγάσατο μᾶς.
 sedasa sampun-nambah mina.
[G1176](#) [G4333](#) [G3414](#)

Wong kang kapisan seba lan munjuk: Gusti, kagungan dalem arta samina angsal bathi sadasa mina.

- 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὗγε, ἀγαθὲ δοῦλε! ὅτι ἐν
 Lan piyambakipun-ngandika dhateng-piyambakipun, Saé, sae abdi! amargi ing
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G2095](#) [G0018](#) [G1401](#) [G3754](#) [G1722](#)
- ἐλαχίστῳ, πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω
 bab-ingkang-alit, setya panjenengan, kagunganana pangwaos gadhah wonten-ing-nginggil
[G1646](#) [G4103](#) [G1096](#) [G1510](#) [G1849](#) [G2192](#) [G1883](#)
- δέκα πόλεων.
 sedasa kitha.
[G1176](#) [G4172](#)

Pangandikane Gustine: Apik banget pagaweanira, heh, abdi kang becik. Sarehne sira tumemen ing bab kang sapele, mulane sira sunparengake nguwasani kutha sapuluh.

- 18 καὶ ἦλθεν ὁ δεῦτερος, λέγων, Ἡ μὲν σου, κύριε,
 Lan rawuh - ingkang-kaping-kalih, matur, - Mina panjenengan, gusti,
[G2532](#) [G2064](#) [G3588](#) [G1208](#) [G3004](#) [G3588](#) [G3414](#) [G4771](#) [G2962](#)
- ἐποίησεν πέντε μῆρας.
 sampun-nambahi gangsal mina.
[G4160](#) [G4002](#) [G3414](#)

Nuli kang kapindho seba sarta munjuk: Gusti, kagungan dalem arta samina angsal bathi gangsal mina.

- 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ,
 Piyambakipun-ngandika déné ugi dhateng-punika, Lan panjenengan,
[G3004](#) [G1161](#) [G2532](#) [G3778](#) [G2532](#) [G4771](#)
- ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.
 wonten-ing-nginggil dados gangsal kitha.
[G1883](#) [G1096](#) [G4002](#) [G4172](#)

Pangandikane marang wong iku: Dene sira nguwasanana kutha lima.

- 20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν, λέγων, Κύριε, ἰδοὺ ἡ μὲν σου,
 Lan - ingkang-sanèsipun rawuh, matur, Gusti, lah - mina panjenengan,
[G2532](#) [G3588](#) [G2087](#) [G2064](#) [G3004](#) [G2962](#) [G3708](#) [G3588](#) [G3414](#) [G4771](#)
- ἦν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.
 ingkang kawula-simpen kabuntel ing kacu.
[G3739](#) [G2192](#) [G0606](#) [G1722](#) [G4676](#)

Abdi kang katelu seba lan munjuk: Gusti, lah punika kagungan dalem arta samina, kawula simpen, kawula bundheli ing kacu.

- 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ;
 Kawula-ajrih amargi panjenengan, amargi tiyang ingkang-keras panjenengan;
[G5399](#) [G1063](#) [G4771](#) [G3754](#) [G0444](#) [G0840](#) [G1510](#)
- αἴρεις ὁ οὐκ ἔθηκας, καὶ
 panjenengan-mendhet punapa-ingkang mboten panjenengan-simpen, lan
[G0142](#) [G3739](#) [G3756](#) [G5087](#) [G2532](#)
- θερίζεις ὁ οὐκ ἔσπειρας.
 panjenengan-ngenèni punapa-ingkang mboten panjenengan-sebar.
[G2325](#) [G3739](#) [G3756](#) [G4687](#)

Awit kula ajrih dhumateng panjenengan dalem. Amargi panjenengan dalem punika kereng, karsa mundhut ingkang sanes panjenengan dalem lampahaken, punapa dene ngundhuh ingkang sanes sebaran dalem.

- 22 λέγει αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου
 Piyambakipun-ngandika dhateng-piyambakipun, Saking - tutuk panjenengan
[G3004](#) [G0846](#) [G1537](#) [G3588](#) [G4750](#) [G4771](#)
- κρίνω σε, πονηρὲ δοῦλε; ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος
 Kula-ngadili panjenengan, ala abdi; panjenengan-mangertos bilih Kula tiyang
[G2919](#) [G4771](#) [G4190](#) [G1401](#) [G1492](#) [G3754](#) [G1473](#) [G0444](#)
- αὐστηρὸς εἶμι, αἴρων ὁ οὐκ ἔθηκα καὶ θερίζων
 keras Kula, Kula-mendhet punapa-ingkang mboten Kula-simpen lan Kula-ngenèni
[G0840](#) [G1510](#) [G0142](#) [G3739](#) [G3756](#) [G5087](#) [G2532](#) [G2325](#)
- ὁ οὐκ ἔσπειρα?
 punapa-ingkang mboten Kula-sebar?
[G3739](#) [G3756](#) [G4687](#)

Pangandikane marang wong mau: Heh, abdi kang ala, sira bakal sunadili manut ujarira dhewe. Sira wus mangreti, manawa ingsun iki wong kang kereng, kang mundhut kang ora sunlakokake, sarta ngundhuh kang dudu sebaraningsun.

- 23 καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον
 Lan kenging-punapa - mboten panjenengan-sukakaken Kula - arta
[G2532](#) [G1223](#) [G5101](#) [G3756](#) [G1325](#) [G1473](#) [G3588](#) [G0694](#)
- ἐπὶ τράπεζαν, καγὼ ἐλθὼν, σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ
 dhateng-ing méja-bank, lan-Kula nalika-rawuh, kanthi bunga - punika
[G1909](#) [G5132](#) [G2504](#) [G2064](#) [G4862](#) [G5110](#) [G0302](#) [G0846](#)
- ἔπραξα?
 Kula-saged-nampeni?
[G4238](#)

Yen mangkono, yagene dhuwittingsun ora sira pasrahake marang wong kang nglakokake dhuwit, supaya sarawuhingsun kenaa sunpundhut dalah saanakane.

- 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε
 Lan dhateng-tiyang-ingkang sami-ngadeg-ing-celak piyambakipun-ngandika, Pundhuten
[G2532](#) [G3588](#) [G3936](#) [G3004](#) [G0142](#)
- ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα
 saking piyambakipun - mina-punika, lan sukakaken dhateng-ingkang - sedasa
[G0575](#) [G0846](#) [G3588](#) [G3414](#) [G2532](#) [G1325](#) [G3588](#) [G3588](#) [G1176](#)
- μνᾶς ἔχοντι.
 mina gadhah.
[G3414](#) [G2192](#)

Banjur ngandika marang wong-wong kang ana ing kono: Jupuken dhuwit samina iku, wenehna marang kang nggawa sepuluh mina.

- 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα
 Lan tiyang-tiyang-matur dhateng-piyambakipun, Gusti, piyambakipun-gadhah sedasa
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G2962](#) [G2192](#) [G1176](#)
- μνᾶς.
 mina.
[G3414](#)

Unjuke wong-wong mau: Gusti, piyambakipun sampun mbekta sadasa mina.

- 26 λέγω ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι
 Kula-matur dhateng-panjenengan-sedaya, bilih saben-tiyang ingkang gadhah
[G3004](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3956](#) [G3588](#) [G2192](#)
- δοθήσεται; ἀπὸ δὲ τοῦ μή ἔχοντος, καὶ
 badhé-dipun-sukakaken; nanging-saking déné ingkang mboten gadhah, malah
[G1325](#) [G0575](#) [G1161](#) [G3588](#) [G3361](#) [G2192](#) [G2532](#)
- ὁ ἔχει ἀρθήσεται.
 punapa-ingkang piyambakipun-gadhah badhé-dipun-pundhut.
[G3739](#) [G2192](#) [G0142](#)

| Paring wangsulane: Ingsun pitutur marang sira, saben wong kang duwe, iku bakal kaparingan, nanging kang ora duwe, iku bakal kapundhutan, iya dalah kang kaduwe.

- 27 πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους, τοὺς μή θελήσαντάς
 Nanging - mengsah-mengsah Kula punika, - ingkang-mboten ngersakaken
[G4133](#) [G3588](#) [G2190](#) [G1473](#) [G3778](#) [G3588](#) [G3361](#) [G2309](#)
- με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε καὶ
 Kula supados-jumeneng-raja wonten-ing tiyang-tiyang, bekta-mréné ing-mriki lan
[G1473](#) [G0936](#) [G1909](#) [G0846](#) [G0071](#) [G5602](#) [G2532](#)
- κατασφάζετε αὐτούς ἔμπροσθέν μου.
 rejahana tiyang-tiyang wonten-ing-ngajeng Kula.
[G2695](#) [G0846](#) [G1715](#) [G1473](#)

| Nanging kabeh satruningsun iki, kang padha ora seneng manawa ing sun jumeneng dadi ratune, iku padha sira ladekna mrene, padha patenana ana ing ngarsaningsun."

- 28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν,
 Lan sasampunipun-ngandika bab-punika Panjenenganipun-tindak wonten-ing-ngajeng,
[G2532](#) [G3004](#) [G3778](#) [G4198](#) [G1715](#)
- ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.
 minggah dhateng Yérusalèm.
[G0305](#) [G1519](#) [G2414](#)

| Sawise ngandika mangkono, Gusti Yesus banjur tindak ngrumiyini wong-wong mau, menyang ing kutha Yerusalem.

- 29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγή καὶ Βηθανίαν,
 Lan kelakon nalika Panjenenganipun-nyedhak dhateng Bètfaqé lan Bétania,
[G2532](#) [G1096](#) [G5613](#) [G1448](#) [G1519](#) [G0967](#) [G2532](#) [G0963](#)
- πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἴλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο
 wonten-ing - redi - ingkang-dipun-sebat Zaitun, Panjenenganipun-ngutus kalih
[G4314](#) [G3588](#) [G3735](#) [G3588](#) [G2564](#) [G1636](#) [G0649](#) [G1417](#)
- τῶν μαθητῶν,
 saking- murid-murid,
[G3588](#) [G3101](#)

| Bareng wis cedhak desa Betfage lan Betania kang dumunung ing gunung kang aran gunung Zaitun, Gusti Yesus nuli ngutus sakabate loro

- 30 λέγων, Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι
 ngandika, Mangkata dhateng - ing-ngajeng dhusun, ing pundi nalika-mlebet
[G3004](#) [G5217](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2713](#) [G2968](#) [G1722](#) [G3739](#) [G1531](#)
- εὐρήσατε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς
 panjenengan-badhé-manggihaken belo ingkang-kaiket, ingkang - mboten-wonten-tiyang
[G2147](#) [G4454](#) [G1210](#) [G1909](#) [G3739](#) [G3762](#)
- πῶποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν; καὶ λύσαντες αὐτὸν, ἀγάγετε.
 naté tiyang numpaki; lan sasampunipun-ngeculaken punika, bekta-mréné.
[G4455](#) [G0444](#) [G2523](#) [G2532](#) [G3089](#) [G0846](#) [G0071](#)

kalawan kaparingan piweling mangkene: "Padha menyanga ing desa ing ngarep kae. Salebumu ing kono, kowe bakal mrangguli belo kuldi cancangan, kang durung tau ditunggangi ing wong. Iku uculana lan gawanen mrene.

- 31 καὶ ἄν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διὰ τί
 Lan menawi sinten-kémawon panjenengan-sedaya nyuwun-pirsa, Kenging-punapa -
[G2532](#) [G1437](#) [G5100](#) [G4771](#) [G2065](#) [G1223](#) [G5101](#)
- λύετε? οὕτως ἐρεῖτε, ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ,
 panjenengan-ngeculaken? mekaten panjenengan-badhé-matur, bilih - Gustinipun punika,
[G3089](#) [G3779](#) [G2046](#) [G3754](#) [G3588](#) [G2962](#) [G0846](#)
- χρεῖαν ἔχει.
 mbetahaken punika.
[G5532](#) [G2192](#)

Lan manawa ana wong kang takon marang kowe: Punapa kok panjenengane uculi, wangsulana mangkene: Gusti ingkang mbetahaken."

- 32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὔρον
 Sasampunipun-késah déné - tiyang-ingkang-dipun-utus, tiyang-tiyang-manggihaken
[G0565](#) [G1161](#) [G3588](#) [G0649](#) [G2147](#)
- καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.
 kados-ingkang Panjenenganipun-ngandika dhateng-tiyang-tiyang.
[G2531](#) [G3004](#) [G0846](#)

Kang kautus banjur padha mangkat lan tinemune kaya sapangandikane Gusti Yesus mau.

- 33 λούοντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον,
 Nalika-tiyang-tiyang-ngeculaken déné tiyang-tiyang - belo,
[G3089](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3588](#) [G4454](#)
- εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς,
 para-ingkang-kagungan-punika-matur - - punika dhateng tiyang-tiyang,
[G3004](#) [G3588](#) [G2962](#) [G0846](#) [G4314](#) [G0846](#)
- Τί λύετε τὸν πῶλον?
 Kenging-punapa panjenengan-sedaya-ngeculaken - belo?
[G5101](#) [G3089](#) [G3588](#) [G4454](#)

Nalika lagi padha nguculi kuldi mau, wong kang duwe kuldi padha ngaruh-aruhi: "Sabab punapa kuldinipun kok panjenengan uculi?"

- 34 οἱ δὲ εἶπαν, ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.
 - Déné tiyang-tiyang-matur, bilih - Gusti punika mbetahaken punika.
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G3754](#) [G3588](#) [G2962](#) [G0846](#) [G5532](#) [G2192](#)

Wangsulane utusan: "Gusti ingkang mbetahaken."

- 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν; καὶ
 Lan tiyang-tiyang-mbekta punika dhateng - Gusti-Yésus; lan
[G2532](#) [G0071](#) [G0846](#) [G4314](#) [G3588](#) [G2424](#) [G2532](#)
- ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον,
 sasampunipun-masangaken tiyang-tiyang - jubah wonten-ing - belo,
[G1977](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2440](#) [G1909](#) [G3588](#) [G4454](#)
- ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν.
 tiyang-tiyang-numpakaken - Gusti-Yésus.
[G1913](#) [G3588](#) [G2424](#)

| Kuldine tumuli dituntun menyang ing ngarsane Gusti Yesus, banjur dilarabi jubahe, Gusti Yesus nuli dilawani anggone nithi belo iku.

- 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια
 Nalika-Panjenenganipun-tindak déné Panjenenganipun, tiyang-tiyang-njèrèng - jubah
[G4198](#) [G1161](#) [G0846](#) [G5291](#) [G3588](#) [G2440](#)
- ἐαυτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.
 tiyang-tiyang wonten-ing - margi.
[G1438](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3598](#)

| Sasuwene tindak, para sakabate padha njereng jubahe ana ing dalam kang dilangkungi.

- 37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ; ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ
 Nalika-nyedhak déné Panjenenganipun; sampun wonten-ing - mandharipun -
[G1448](#) [G1161](#) [G0846](#) [G2235](#) [G4314](#) [G3588](#) [G2600](#) [G3588](#)
- ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, χαίροντες,
 redi - Zaitun, wiwit sadaya - golongan - murid-murid, kanthi-bingah,
[G3735](#) [G3588](#) [G1636](#) [G0756](#) [G0537](#) [G3588](#) [G4128](#) [G3588](#) [G3101](#) [G5463](#)
- αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλη περὶ πασῶν ὧν
 memuji - Gusti-Allah kanthi-swanten ageng bab sadaya -
[G0134](#) [G3588](#) [G2316](#) [G5456](#) [G3173](#) [G4012](#) [G3956](#) [G3739](#)
- εἶδον δυνάμεων,
 ingkang-tiyang-tiyang-sampun-mirsani mujijat,
[G3708](#) [G1411](#)

| Bareng cedhak karo kutha Yerusalem, ana ing dalam kang mudhun saka ing gunung Zaitun, kabeh para siswa kang ndherekake tindake padha wiwit giyak-giyak lan memuji marang Gusti Allah kanthi swara sora margi saka anane mukjijat-mukjijat, kang wis padha dideleng.

- 38 λέγοντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ὁ Βασιλεὺς ἐν ὀνόματι
 sami-ngandika, Binerkahana - ingkang-rawuh - Raja ing asmanipun
[G3004](#) [G2127](#) [G3588](#) [G2064](#) [G3588](#) [G0935](#) [G1722](#) [G3686](#)
- Κυρίου. ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν
 Gusti. Wonten-ing swarga tentrem, lan kamulyan wonten-ing
[G2962](#) [G1722](#) [G3772](#) [G1515](#) [G2532](#) [G1391](#) [G1722](#)
- ύψιστοις.
 ingkang-dhuwur-piyambak.
[G5310](#)

| Mangkene pangucap: "Binerkahana Sang Prabu ingkang rawuh atas asmaning Pangeran, tentrem rahayu wonten ing swarga, saha kamulyan wonten ing luhuring ngaluhur!"

39 καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς
 Lan sawetawis saking- tiyang-Farisi saking - tiyang-kathah matur dhateng
[G2532](#) [G5100](#) [G3588](#) [G5330](#) [G0575](#) [G3588](#) [G3793](#) [G3004](#) [G4314](#)

αὐτόν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.
 Panjenenganipun, Guru, dukanana - murid-murid Panjenengan.
[G0846](#) [G1320](#) [G2008](#) [G3588](#) [G3101](#) [G4771](#)

Ana wong Farisi sawatara kang awor karo wong akeh, iku matur marang Gusti Yesus: “Guru, para siswa Panjenengan punika kula aturi ndukani.”

40 καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Λέγω
 Lan sasampunipun-mangsuli, Panjenenganipun-ngandika, Kula-matur
[G2532](#) [G0611](#) [G3004](#) [G3004](#)

ὑμῖν, <ὅτι> ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ
 dhateng-panjenengan-sedaya, bilih menawi tiyang-tiyang-punika sami-mendel, -
[G4771](#) [G3754](#) [G1437](#) [G3778](#) [G4623](#) [G3588](#)

λίθοι κρᾶξουσιν.
 watu-watu badhé-mbengok.
[G3037](#) [G2896](#)

Paring wangsulane: “Aku pitutur ing kowe: Manawa wong iku padha meneng, watu-watu iki bakal padha nguwuh-uwuh.”

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν,
 Lan nalika Panjenenganipun-nyedhak, sasampunipun-mirsani - kitha,
[G2532](#) [G5613](#) [G1448](#) [G3708](#) [G3588](#) [G4172](#)

ἔκλαυσεν ἐπ’ αὐτήν,
 Panjenenganipun-nangis bab punika,
[G2799](#) [G1909](#) [G0846](#)

Bareng tindake wis saya cedhak lan mirsa kutha iku banjur dimuwuni,

42 λέγων ὅτι, Εἰ ἔγνωσ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ
 ngandika bilih, Menawi panjenengan-mangertos, ing - dinten punika, ugi
[G3004](#) [G3754](#) [G1487](#) [G1097](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2250](#) [G3778](#) [G2532](#)

σὺ, τὰ πρὸς εἰρήνην, νῦν δὲ ἐκρύβῃ ἀπὸ
 panjenengan, bab- - tentrem, nanging-sapunika déné sampun-kasingidaken saking
[G4771](#) [G3588](#) [G4314](#) [G1515](#) [G3568](#) [G1161](#) [G2928](#) [G0575](#)

ὀφθαλμῶν σου.
 mripat panjenengan.
[G3788](#) [G4771](#)

pangandikane: “Adhuh, iba becike manawa ing dina iki uga kowe nyumurupi apa kang prelu kanggo tentrem rahayumu! Nanging ing saikine bab iku sinamar tumrap mripatmu.

43 ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ καὶ παρεμβалоῦσιν οἱ
 Amargi badhé-dhateng dinten-dinten tumrap panjenengan lan badhé-ngrubung -
[G3754](#) [G2240](#) [G2250](#) [G1909](#) [G4771](#) [G2532](#) [G3925](#) [G3588](#)

ἐχθροί σου χάρακά σοι; καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ
 mengsah panjenengan bentèng panjenengan; lan badhé-ngubengi panjenengan lan
[G2190](#) [G4771](#) [G5482](#) [G4771](#) [G2532](#) [G4033](#) [G4771](#) [G2532](#)

συνέξουσίν σε πάντοθεν,
 badhé-nyepit panjenengan saking-pundi-pundi,
[G4912](#) [G4771](#) [G3840](#)

Sabab bakal tumeka wektune, mungsuhamu padha makuwon ing saubengmu, sarta ngepung lan ngrampid kowe saka ing ngendi-endi.

44	καὶ lan G2532	ἐδαφιοῦσίν badhé-ngremuk G1474	σε panjenengan G4771	καὶ lan G2532	τὰ - G3588	τέκνα anak-anak G5043	σου panjenengan G4771	ἐν wonten-ing G1722
	σοί, panjenengan, G4771	καὶ lan G2532	οὐκ mboten G3756	ἀφήσουσιν badhé-nilar G0863	λίθον watu G3037	ἐπὶ wonten-ing-ninggil G1909	λίθον watu G3037	ἐν wonten-ing G1722
	σοί, panjenengan, G4771	ἀνθ' amargi G0473	ῶν - G3739	οὐκ mboten G3756	ἔγνωσ panjenengan-mangertos G1097	τὸν - G3588	καιρὸν wekdalipun G2540	τῆς - G3588
	ἐπισκοπῆς rawuhipun G1984	σου. panjenengan. G4771						

Kowe bakal kagempur nganti wrata karo lemah bareng karo anak-anakmu, sarta mungsuhamu ora bakal nglestarekake watu kang siji tumumpang ing watu liyane ing tembokmu, awit kowe ora nyumurupi wayahe anggane Gusti Allah nuweni kowe."

45	Καὶ Lan G2532	εἰσελθὼν sasampunipun-mlebet G1525	εἰς dhateng-ing G1519	τὸ - G3588	ἱερόν, Padaleman-Suci, G2411	ἦρξατο Panjenenganipun-wiwit G0756
	ἐκβάλλειν nundhung G1544	τοὺς - G3588	πωλοῦντας, tiyang-ingkang-sami-sade, G4453			

Gusti Yesus banjur lumebet ing Padaleman Suci, wong kang padha dedagangan ana ing kono padha ditundhungi kabeh,

46	λέγων ngandika G3004	αὐτοῖς, dhateng-tiyang-tiyang, G0846	Γέγραπται, Sampun-kaserat, G1125	Καὶ Lan G2532	ἔσται badhé-dados G1510	ὁ - G3588	οἶκός griya G3624	μου Kawula G1473
	οἶκος griya G3624	προσευχῆς; pandonga; G4335	ὕμεῖς nanging-panjenengan-sedaya G4771	δὲ déné G1161	αὐτὸν punika G0846	ἐποιήσατε sampun-ndadosaken G4160	σπήλαιον guwa G4693	
	ληστῶν. bégal. G3027							

padha dipangandikani mangkene: "Ana tulisan: PadalemaningSun iku dalem pamujan, kok kokdadekake susah begal."

47	Καὶ Lan G2532	ἦν Panjenenganipun G1510	διδάσκων mulang G1321	τὸ - G3588	καθ' saben- G2596	ἡμέραν dinten G2250	ἐν wonten-ing G1722	τῷ - G3588
	ἱερῶ; Padaleman-Suci; G2411	οἱ - G3588	δὲ déné G1161	ἀρχιερεῖς, para-imam-ageng, G0749	καὶ lan G2532	οἱ - G3588	γραμματεῖς, para-ahli-Torèt, G1122	ἐζήτουν sami-madosi G2212
	αὐτὸν Panjenenganipun G0846	ἀπολέσαι, supados-nyédani, G0622	καὶ lan G2532	οἱ - G3588	πρῶτοι para-pemimpin G4413	τοῦ - G3588	λαοῦ, rakyat, G2992	

Saben dina Panjenengane memulang ana ing Padaleman Suci. Para pangareping imam lan para ahli Toret apadene para panggedhening bangsa Israel padha ngudi nyirnakake Panjenengane,

48	καὶ lan G2532	οὐχ mboten G3756	εὕρισκον sami-manggihaken G2147	τὸ - G3588	τί punapa G5101	ποιήσωσιν; tiyang-tiyang-badhé-nglampahi; G4160	ὁ - G3588
	λαὸς rakyat G2992	γὰρ amargi G1063	ἅπας sadaya G0537	ἔξεκρέματο sami-gathuk-raket G1582	αὐτοῦ Panjenenganipun G0846	ἀκούων. mirengaken. G0191	

nanging padha ora ngreti patrape kapriye, amarga kabeh wong padha tansah ngraketi Panjenengane sarta padha kapengin ngrungokake piwulange.